

مقایسه‌ی ساختار انگیزشی و تحمل ابهام در دانش آموزان دختر با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا و پائین شهر تهران

دکتر فریبرز باقری*

ژینوس امرالهی فر**

چکیده: پژوهش حاضر، به مقایسه‌ی ساختار انگیزشی و تحمل ابهام در دو گروه دانش آموزان دختر با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا و پایین در شهر تهران پرداخته است. ساختار انگیزشی، مجموعه اهداف و شیوه‌های تعقیب آن توسط فرد را در برمی‌گیرد و توسط پرسشنامه‌ی PCI سنجیده می‌شود. تحمل ابهام نیز شامل چگونگی ادراک، تفسیر و واکنش افراد به موقعیت‌ها و محرک‌های مبهم است و توسط پرسشنامه‌ی ATS-I سنجیده می‌شود. نمونه‌ی این پژوهش دربرگیرنده‌ی 60 آزمودنی، 30 نفر از دانش آموزان دختر مقطع متوسطه با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا و 30 نفر از دانش آموزان دختر با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین شهر تهران هستند که به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند. در این پژوهش از α مستقل استفاده شده است. آزمودنی‌ها پرسشنامه PCI و ATS-I را تکمیل نمودند. α کرونباخ پرسشنامه PCI 0/81 و ATS-I 0/77 می‌باشد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین دو گروه به لحاظ 1- میزان کنترل آزمودنی در تحقق هر هدف، 2- میزان شادی در صورت تحقق هر هدف، 3- میزان غم و سرخوردگی در صورت شکست هر هدف و 4- تحمل ابهام تفاوت معنادار وجود دارد. ولی تفاوت معناداری به لحاظ 1- اهمیت اهداف، 2- احتمال تحقق اهداف بدون دخالت آزمودنی، 3- میزان آگاهی آزمودنی به گام‌ها و اقدامات ضروری تا دستیابی به هر هدف، 4- میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی به تحقق هدف، 5- طول مدت زمان تحقق هدف، 6- میزان آزادی در انتخاب هدف، 7- میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر و 8- تعداد اهداف مشاهده‌شده. این پژوهش همچنین نشان می‌دهد که نوجوانان خانواده‌های با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پائین، بیشتر منابع استرس‌زا را کنترل می‌کنند و آنها در صورت تحقق اهدافشان شادی بیشتری را تجربه می‌کنند و در صورت نرسیدن به اهداف، میزان سرخوردگی‌شان نیز بیشتر است.

واژه‌های کلیدی: ساختار انگیزشی، تحمل ابهام، وضعیت اقتصادی - اجتماعی، اهداف

* استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران، f_bagheri@web.de

** کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران،

jinus_far@yahoo.com

مقدمه

دوره‌ی نوجوانی به دلیل تحولات عمده در ابعاد مختلف تحول، از حساس‌ترین دوره‌های زندگی انسان به شمار می‌رود؛ دوره‌ای که سه حوزه‌ی وسیع روانی و اجتماعی و زیستی دچار تحول بنیادی می‌شود. چگونگی وضعیت اقتصادی-اجتماعی والدین و محیط خانواده و جو حاکم بر آن از عوامل مهم در تکوین صفات و خصوصیات بارز شخصیتی و رشد و توسعه‌ی توانایی‌های حرکتی در دوران کودکی بوده و تا پایان عمر نقش اولیه‌ی آن همچنان باقی است (ترتیبیان، 1378). با توجه به اهمیت دوره‌ی نوجوانی و تأثیری که وضعیت اقتصادی-اجتماعی در سلامت روانی نوجوان دارد، در این تحقیق به مقایسه‌ی ساختار انگیزشی¹ و تحمل ابهام² در دو قشر نوجوانان مرفه و غیرمرفه پرداخته می‌شود. دلیل انتخاب این دو متغیر، اهمیت آنها در ارتباط با برخی توانمندی‌ها و ویژگی‌ها همانند توان حل مسئله، تعیین اهداف و تحقق موفق آنها است. بدیهی است که وجود این ویژگی‌ها و مهارت‌ها احتمال دستیابی به سلامت روان را ارتقا می‌بخشد. اهداف زندگی، نقش کلیدی در رفتار بشر ایفا می‌کنند و این مفهوم در چارچوب نظریه عمل³ مطرح می‌شود. برخلاف رفتار که بروز آن به محرک‌ها⁴ و یا پیامدها⁵ وابسته است، عمل یک کل یکپارچه از فعالیت‌ها را بیان می‌کند که به طور منسجم و هماهنگ در خدمت یک هدف و تحقق آن است و در واقع رفتارهای هدفمند با عبارت عمل بیان می‌شود و بدین ترتیب عمل به قصد⁶ و هدف منوط است. گزینش هدف به صورت خودآگاه صورت می‌گیرد و بدین ترتیب واژه‌های کلیدی که در ارتباط با سازه عمل مطرح می‌گردد و رفتار فاقد آنها است عبارتند از «قصد»، «گزینش هدف»⁷، و «خودآگاهی»⁸. به دلیل ارتباط تنگاتنگ عمل و خود آگاهی، طرح موضوع هدف و عمل در ارتباط با افعال انسان در واقع تحولی عمیق در انسان‌شناسی علم روانشناسی را نیز به دنبال دارد (باقری، 1389). انجام هر کاری در زندگی مستلزم انتخاب یک هدف و تعقیب آن در زندگی می‌باشد. تعقیب یک هدف مناسب برای رسیدن به سلامت روان شناختی، از اهمیت خاص برخوردار است (کلینگر، 1996). اهداف انسان ممکن است کوچک و یا بزرگ باشند. یک لحظه‌ی کوچک سرگرمی، پیدا کردن شریک زندگی، صاحب فرزند شدن و مراقبت از او، موفقیت در

1- motivational structure

3- action

5- contingency

7- goal-selection

2- tolerance of ambiguity

4- stimulus

6- intention

8- consciousness

انجام وظیفه، ثروتمند شدن، دستیابی در آرزوهای معنوی و نظایر آن. این اهداف می‌توانند مثبت (گرایشی) باشند، مانند آنچه که در بالا یادآوری شد یا منفی (اجتنابی) مانند دوری از بیماری، جر و بحث کردن و همانند این‌ها (کوکس و کلینگر، 2002).

افرادی که ساختار انگیزشی آنها «ناسازگارانه»¹ است، درصدد هستند که هیجان‌ات خود را از طرق ناسالم برانگیزانند و لذا دچار آشفتگی و اختلال می‌شوند. افرادی که ساختار انگیزشی آنها «سازگارانه»² است، منابع خود را صرف تعقیب محرک‌های سالم می‌کنند و بیشتر به دنبال اهداف مثبت هستند، نسبت به اهداف خود تعهد زیادی دارند و از دستیابی به اهدافشان لذت زیادی می‌برند. آنها اگر به اهدافشان نرسند ناراحت می‌شوند، نسبت به خودشان خوش بین هستند و حداقل تعارض را بین اهدافشان دارند.

افرادی که ساختار انگیزشی آنها «ناسازگارانه» است، بیشتر به دنبال اهداف اجتنابی هستند و معتقدند رسیدن به اهداف، لذت ناچیزی برای آنها خواهد داشت و اگر در رسیدن به اهداف موفق نشوند کمی ناراحت خواهند شد. بدون اندیشیدن به موفقیت یا عدم موفقیت در کسب هدف، به تعقیب آن می‌پردازند و تعارض بالایی در بین اهدافشان وجود دارد. الگوی انگیزشی ناسازگارانه هنگامی برای خود فرد قابل ادراک هستند که افراد مبتلا به مشکلات جدی روانی - رفتاری و یا مبتلا به اختلالات روانی - رفتاری آغاز به بیان و مرور اهداف خود در بخش‌های مختلف زندگی کنند (کوکس و کلینگر، 2002).

وقتی شخصی تصمیم می‌گیرد هدفی را دنبال کند یک حالت انگیزشی مشخصی در او شکل می‌گیرد. این حالت با تعهد شخص شروع و با دست یافتن به هدف یا فاصله گرفتن از آن خاتمه می‌یابد. این حالت انگیزشی اصطلاحاً دغدغه جاری نامیده می‌شود (کلینگر، 1975؛ کوکس و کلینگر، 2002).

اصطلاح دغدغه با وجود اینکه به طور ضمنی دلالت بر یک پدیده آشکار دارد ولی این تئوری به یک ساختار فرضی که به فرایندهای ناآگاهانه اشاره دارد گفته می‌شود. گرچه یک دغدغه جاری محتوای آگاهی ما را از طریق تظاهراتش در انتظارات، حافظه، نیت و توجه تحت تأثیر قرار می‌دهد ولی شخص معمولاً از وجود آن آگاه نیست (من³، 1998).

1- mal-adaptive

2- adaptive

3-Man

تعقیب هدف موجب بروز برخی فرآیندهای اجتناب ناپذیر در ذهن فرد می‌گردد، اولین آن این است که در فاصله بین آغاز تعقیب یک هدف تا پایان تعقیب آن این فکر (تعقیب هدف) مرتباً به ذهن فرد خطور می‌کند و آنرا به خود مشغول می‌سازد (کوکس و کلینگر، 2002).

تعقیب هدف مستلزم یک حافظه فعال است زیرا تعقیب هدف و کسب آن مستلزم آمادگی و حساسیت مداوم نسبت به همه نشانه‌های مربوط به هدف است. این حساسیت نسبت به نشانه‌های مربوط به هدف و استفاده از همه فرصت‌ها برای کسب هدف یک فرایند ضمنی و پوشیده است، یعنی فرد باید نسبت به سرخ‌های هدف حساسیت نشان بدهد و حتی وقتی که آگاهانه به هدف نمی‌اندیشد، آمادگی اقدام برای کسب هدف را داشته باشد، در غیر اینصورت تعقیب هدف موفقیت‌آمیز نخواهد بود (کلینگر، 1996).

شواهد زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد تعقیب هدف با گرایش فرایندهای شناختی (توجه و یادآوری) نسبت به اطلاعات مربوط به تعقیب هدف مورد نظر فرد همراهی می‌شوند. یعنی فرد بیشتر به چیزی توجه می‌کند، یا چیزی را به یاد می‌آورد که نشانه‌ای از هدف مورد نظر وی است یا او را به سمت هدف مورد نظر سوق می‌دهد (کوکس و کلینگر، 2003).

در مجموع می‌توان ویژگی‌های دغدغه جاری را به این صورت ذکر کرد که: 1- زمان مند هستند، یعنی به حالتی گفته می‌شود که فرد بین دو نقطه زمانی قرار گرفته باشد یعنی آغاز تعهد به پیگیری یک هدف خاص و دیگری حصول هدف یا ترک پیگیری، 2- برای هر هدف یک دغدغه خاص و جداگانه‌ای وجود دارد و 3- یک فرایند ضمنی و پنهانی است یعنی خودآگاه نیست، البته آن به این معنی نیست که افراد از اهدافی که توسط دغدغه جاری دنبال می‌شوند آگاه نیستند بلکه احتمالاً از بیشتر آنها آگاه هستند.

در طی تحقیقی معلمان برای آنکه روی نائل آمدن به اهداف تکیه کنند کلاسی تحت نام «ساختار اهداف» طراحی کردند که متأثر از اهداف به دست آمده بود. معلمان در کلاس به گونه‌های متفاوت، دانش آموزان با سطح عملکرد بالا و پایین را مورد آزمایش قرار می‌دادند. تحقیق در حوزه‌ی انگیزش دانش آموزان نشان داد که رسیدن به اهداف آموزشی دانش آموزان متأثر از انگیزه‌ی آنها برای یادگیری است (پاول¹، 1996). در پژوهشی توسط ایوا استوج لیکوا فرانتیسک من²، الگوی انگیزشی و اهداف با برخی ویژگی‌های شخصیتی، مورد پژوهش قرار گرفت. بر اساس یافته‌های این پژوهش رابطه‌ی معناداری میان الگوی انگیزشی و اهداف فرد و نحوه‌ی

1- Powell

2- Frantisekman

تلاششان جهت تحقق آنها وجود دارد. مهم ترین ویژگی هایی که ارتباط آنها با پرسشنامه ساختار اهداف در این پژوهش مورد تأیید قرار گرفته است عبارتند از: سطح خود کاری، ترس و درجه ی علائق اجتماعی (به نقل از ساسانی، 1388).

جنبه رفتاری دیگری که تأثیرپذیری آن می تواند وابسته به وضعیت اقتصادی-اجتماعی محیط تحولی فردی باشد و در این پژوهش بدان پرداخته شده است، تحمل ابهام است. از اواخر دهه ی 40 میلادی، تحمل ابهام به عنوان یک متغیر شخصیتی، هیجانی و ادراکی مطرح شد. فاکسمن¹ (باورصاد، 1377)، تحمل ابهام را در درجه ای تعریف می کند که فرد می تواند با موقعیت سازمان نیافته یا موقعیتی که پایان آن نامشخص است، مقابله ای موفقیت آمیز داشته باشد. بررسی های علمی موضوع ابهام در علوم رفتاری مانند روانشناسی و مدیریت، باعث جلب توجه دانشمندان سایر رشته های علوم انسانی به در نظر گرفتن اهمیت تلقی افراد از ابهام (به دو شکل مزیت یا تهدید) در سایر زمینه های زندگی شد. واکنش فرد به وجود ابهام در زمینه های مختلف زندگی و به اشکال و حالات متفاوت، بر بسیاری از جنبه های ذهنی و رفتاری او اثر می گذارد. در میدان عمل، تلقی افراد از ابهام، خود را در دو مفهوم مزیت و تهدید نشان داده و اثرات این تعبیر به دو شکل تحمل یا عدم تحمل پدیدار می شود.

اشخاصی که نمی توانند ابهام را تحمل کنند زمانی که با موقعیتی مبهم مواجه می شوند، به سرعت به سوی بندش² ادراکی - مفهومی حرکت می کنند. برعکس افرادی که تحمل ابهام بالایی دارند در تکالیف مبهم به خوبی عمل می کنند و طالب ابهام اند و از آن لذت می برند یا دست کم مغلوب آن نمی شوند (باورصاد، 1377). عدم تحمل ابهام پیامدهای روانی آسیب رسانی دارد. بعضی از هم بسته های روانی آسیب رسان عدم تحمل ابهام عبارتند از کاهش منطق گرایی (بابولا، 1980)، جمود فکری و کاهش تفکر سازنده، اضطراب و افسردگی (دوگاس، گوسلین، لادوسر، 2001).

فرد ممکن است وجود ابهام را به عنوان جزیی قطعی و غیرقابل اجتناب از واقعیت ذاتی هر مسئله فرض کرده (بادنر³، 1962) و آن را مؤلفه ای جدایی ناپذیر از مسیر کلی رشد انسان بداند (مک دونالد⁴، 1970). چنین فردی که با تعبیر ابهام به عنوان مزیت و امکانی برای رشد و تعالی، به جستجوی آن می پردازد، دارای توانایی تحمل ابهام بوده و حتی در انجام تکالیف مبهم، به نوعی ادراک بالاتر و بهتر دست می یابد (مک دونالد، 1970).

1- Faxman
3-Budner

2 -cluster
4- Mc Donald

در پژوهشی که تحت عنوان «بررسی مهارت‌های مقابله‌ای و تحمل ابهام در دانش آموزان دختر گوشه گیر» انجام شد، (نریمانی و همکاران، 1388)، تحمل ابهام دانش آموزان گوشه گیر و عادی را مورد مقایسه قرار دادند، نتایج پژوهش نشان داد که بین تحمل ابهام دانش آموزان عادی و گوشه گیر تفاوت وجود دارد و دانش آموزان گوشه گیر در مقیاس تحمل ابهام نمره‌ی پایینی کسب کردند.

حال از آنجا که نوجوانان قشر وسیعی از هر ملیت را تشکیل می‌دهند که خط مشی سیاسی و اقتصادی آن کشور را تعیین می‌کنند پژوهش حاضر به بررسی تاثیر وضعیت اقتصادی - اجتماعی در ساختار انگیزشی و شیوه‌های برخورد با مسائل مبهم در این قشر حساس، پرداخته است. فرضیه‌های پژوهش:

بین دو گروه با وضعیت اقتصادی-اجتماعی بالا و پائین به لحاظ 1- میزان کنترل آزمودنی در تحقق هر هدف، 2- میزان شادی در صورت تحقق هر هدف، 3- میزان غم و سرخوردگی در صورت شکست هر هدف، 4- اهمیت اهداف، 5- احتمال تحقق اهداف بدون دخالت آزمودنی، 6- میزان آگاهی آزمودنی به گام‌ها و اقدامات ضروری تا دستیابی به هر هدف، 7- میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی به تحقق هدف، 8- طول مدت زمان تحقق هدف، 9- میزان آزادی در انتخاب هدف، 10- میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر، 11- تعداد اهداف و 12- تحمل ابهام تفاوت معناداری وجود دارد.

روش

پژوهش حاضر از نوع پس رویدادی و علی - مقایسه‌ای است.

جامعه آماری، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه‌ی آماری پژوهش شامل 60 نفر از دانش آموزان دختر مقطع سوم متوسطه بودند که بر اساس فرم اطلاعات جمعیت شناختی (دموگرافیک)، به دو گروه با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا و پایین تقسیم شدند.

با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای، یک مدرسه غیرانتفاعی در شمال شهر تهران و یک مدرسه دولتی در جنوب شهر تهران به صورت تصادفی انتخاب گردید و سپس در هر مدرسه دو کلاس از بین چند کلاس مقطع متوسطه به طور تصادفی انتخاب و آزمودنی‌ها پرسشنامه‌ی

دموگرافیک مبنی بر وضع اقتصادی- اجتماعی خانواده را پر کردند. پس از گزینش آزمودنی‌ها، نمونه‌ی انتخاب شده در دو گروه با وضعیت اقتصادی- اجتماعی بالا و پایین اقدام به تکمیل دو پرسشنامه‌ی ساختار انگیزشی و تحمل ابهام نمودند.

ابزار پژوهش

در این پژوهش به منظور اندازه‌گیری متغیرهای مورد نظر، از پرسشنامه‌های ساختار انگیزشی، نسخه‌ی ایرانی تحمل ابهام و فرم اطلاعات جمعیت شناختی استفاده شده است.

1) پرسشنامه ساختار انگیزشی (PCI):

پرسشنامه اهداف و علایق شخصی یا به اختصار PCI¹، شکل اصلاح شده و خلاصه شده‌ی «پرسشنامه ساختار انگیزش»² می‌باشد و همانند آن یک پرسشنامه‌ی فردنگر است، به این لحاظ که اهداف جاری هر فرد را در 12 حیطه مختلف زندگی می‌سنجد (کوکس و همکار، 2002). در PCI از آزمودنی‌ها خواسته می‌شود درباره‌ی اهدافشان در هر یک از حیطه‌های زندگی فکر کنند و یادداشت نمایند و سپس نظرشان را در باره‌ی چگونگی رسیدن به اهداف شان به ده لحاظ، نمره‌گذاری کنند.

الف) حیطه‌های زندگی در پرسشنامه PCI:

1) خانه و امور مربوط به آن، 2) شغل، حرفه، مالی و اقتصادی، 3) روابط با خانواده، همسر و بستگان، 4) روابط با دوستان و آشنایان، 5) عشق، صمیمیت و روابط جنسی، 6) تغییر، اصلاح رشد شخصی، 7) آموزش و تحصیل، 8) سلامت جسمانی، روانی و وضعیت ظاهر، 9) مصرف مواد تخریر کننده، 10) معنویت، 11) اوقات فراغت، 12) اهداف دیگر.

ب) ابعاد ارزیابی هر هدف در PCI:

1. میزان اهمیت هدف، 2. میزان احتمال تحقق هدف، 3. میزان کنترل بر روی سیر تحقق هدف، 4. میزان آگاهی به اینکه چه باید کرد، 5. میزان خشنودی (در صورت تحقق)، 6. میزان سرخوردگی (در صورت عدم تحقق)، 7. میزان تعهد و وابستگی قلبی به هدف، 8. طول زمان تا تحقق هدف، 9. میزان آزادی در انتخاب هدف، 10. میزان اهمیت آن برای اهداف دیگر.

1- Personal Concerns Inventory

2-MSQ: Motivation structure Questionnaire

پس از آنکه پرسشنامه تکمیل گردید، می‌توان نمرات هر حیطه را بدست آورد. PCI پرسشنامه‌ی جامعی است زیرا علاوه بر اینکه اهداف را شناسایی می‌کند، راهبرد و برنامه را نیز مشخص می‌کند (کوکس و همکار، 2004). این پرسشنامه از روایی و اعتبار مناسب برخوردار است. کوکس و کلینگر (2002)، ثبات درونی ده مقیاس PCI با روش آلفا کرونباخ بر روی نمونه‌ای متشکل از 182 نفر دانشجو را 0/81 محاسبه کردند.

2) نسخه ایرانی مقیاس تحمل ابهام (ATS-I) (دهقانی و همکاران، 1386):

پرسشنامه‌ی مذکور شامل 34 سؤال می‌باشد. برای تهیه این پرسشنامه موادی از مقیاس 14 ماده‌ای سنجش تحمل ابهام (بادنر، 1962) و مقیاس 20 ماده‌ای تحمل ابهام (مک دونالد، 1970)، انتخاب شد و در قالب یک مقیاس درجه بندی لیکرتی هفت نقطه‌ای (از کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) تهیه شد. بر اساس تحلیل عامل صورت گرفته بر روی پاسخ‌ها، سه خرده مقیاس الف، ب و ج به دست آمده است. خرده مقیاس الف تحت عنوان «تفکر تحلیلی و تنوع پذیری» با آلفای کرونباخ 0/775، خرده مقیاس ب با عنوان «قاعده مندی و میل به عدم تغییر» با آلفای کرونباخ 0/773 و نهایتاً خرده مقیاس ج با عنوان «تفکر انعطاف پذیر و اجتماعی بودن» با آلفای کرونباخ 0/7415 بدست آمد.

3) فرم اطلاعات جمعیت شناختی:

در پژوهش حاضر برای تعیین طبقه‌ی اقتصادی و اجتماعی خانواده از متغیرهایی نظیر میزان تحصیلات پدر و مادر، وضعیت نسبی درآمد ماهیانه‌ی خانواده و محل سکونت استفاده شده است. دانش آموزان شمال شهر تهران که سطح تحصیلات والدینشان، کارشناسی و بالاتر بود؛ سطح درآمد ماهیانه خانواده 1/5 میلیون تومان به بالا بود گروه بالا و دانش آموزان جنوب شهر تهران که سطح تحصیلات والدینشان، دیپلم ناقص و پائین تر بود؛ سطح درآمد ماهیانه خانواده زیر 800000 تومان بود، گروه پایین تلقی شدند.

یافته‌ها

از گروه آزمودنی‌های با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین از نظر تحصیلات پدر، بیشترین فراوانی مربوط به تحصیلات راهنمایی با فراوانی 16 درصد و کمترین فراوانی مربوط به سطح بی سواد با فراوانی 6 درصد می‌باشد و در گروه آزمودنی‌های با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا، بیشترین فراوانی مربوط به تحصیلات کارشناسی با فراوانی 28 درصد و کمترین فراوانی مربوط به دکتری با 1 درصد می‌باشد (طبق جدول 1).

به لحاظ تحصیلات مادر، در گروه با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین، بیشترین فراوانی مربوط به تحصیلات راهنمایی با 20 درصد و کمترین مربوط به سطح بی سواد با 3 درصد است و در گروه با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا، بیشترین فراوانی مربوط به تحصیلات کارشناسی با فراوانی 20 درصد و کمترین فراوانی مربوط به سطح تحصیلی دکتری با 13 درصد می باشد (طبق جدول 2). در توزیع فراوانی سطح درآمد در گروه آزمودنی های با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین بیشترین فراوانی مربوط به سطح درآمد 200-400 هزار تومان با فراوانی 15 درصد و در توزیع فراوانی گروه آزمودنی های با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا بیشترین فراوانی مربوط به سطح درآمد 2-2/5 میلیون تومان با فراوانی 20 درصد است (طبق جدول 3).

با توجه به جدول 4، در شاخص سوم جدول از آنجا که مقدار $t=2/29$ در درجه آزادی $df=57$ در سطح $\alpha=0/05$ معنادار است ($sig<0/05$ به دست آمده است)، لذا ساختار اهداف تفاوت معناداری در دانش آموزان دختر با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا و پایین شهر تهران، به لحاظ میزان کنترلی که آزمودنی در تحقق هر هدف دارد، وجود دارد. لذا فرض صفر رد و فرض تحقیق با 95% اطمینان تأیید می گردد. با توجه به میانگین نمرات دو گروه، میزان کنترل آزمودنی در تحقق هر هدف در دختران با وضعیت اقتصادی پایین بیشتر است.

در شاخص پنجم جدول از آنجا که مقدار $t=2/05$ در درجه آزادی $df=57$ در سطح $\alpha=0/05$ معنادار است ($sig<0/05$ به دست آمده است)، لذا تفاوت معناداری ساختار اهداف در دانش آموزان دختر با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا و پایین شهر تهران، به لحاظ میزان شادی که آزمودنی در صورت تحقق هر هدف خواهد داشت، وجود دارد. لذا فرض صفر رد و فرض تحقیق با 95% اطمینان تأیید می گردد. با توجه به میانگین نمرات دو گروه، میزان شادی که آزمودنی در صورت تحقق هر هدف خواهد داشت در دختران با وضعیت اقتصادی پایین بیشتر است.

در شاخص ششم جدول از آنجا که مقدار $t=2/01$ در درجه آزادی $df=57$ در سطح $\alpha=0/05$ معنادار است ($sig<0/05$ به دست آمده است)، لذا تفاوت معناداری ساختار اهداف در دانش آموزان دختر با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا و پایین شهر تهران، به لحاظ میزان غم و سرخوردگی آزمودنی در صورت شکست هر هدف، وجود دارد. لذا فرض صفر رد و فرض تحقیق با 95% اطمینان تأیید می گردد. با توجه به میانگین نمرات دو گروه، میزان غم و سرخوردگی آزمودنی در صورت شکست هر هدف در دختران با وضعیت اقتصادی پایین بیشتر است.

با توجه به جدول 5، از آنجا که مقدار $t = 2/76$ در درجه آزادی $df = 57$ در سطح $\alpha = 0/05$ معنادار است ($\text{sig} < 0/05$ به دست آمده است)، لذا تفاوت معناداری در دانش آموزان دختر با وضعیت اقتصادی- اجتماعی بالا و پایین شهر تهران، به لحاظ تحمل ابهام وجود دارد. لذا فرض صفر و فرض تحقیق با 95% اطمینان تایید می‌گردد و مقایسه میانگین دو گروه نشان می‌دهد که تحمل ابهام دختران با وضعیت اقتصادی پایین بیشتر از دختران با وضعیت اقتصادی بالا می‌باشد. همچنین به لحاظ تحمل ابهام در مؤلفه‌ی تفکر انعطاف‌پذیر و اجتماعی بودن، با توجه به آنکه $\alpha = 0/003$ به دست آمده است که در سطح $\alpha = 0/05$ معنادار می‌باشد، بین دو گروه مذکور تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول 1: توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها به تفکیک تحصیلات پدر

درصد	فراوانی	تحصیلات پدر
6	1	بی سواد
15	9	ابتدایی
8	5	نهضت سواد آموزی
16	10	راهنمایی
8	5	دیپلم ناقص
28	17	کارشناسی
11	7	کارشناسی ارشد
1	6	دکتری
100	6	جمع

جدول 2: توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها به تفکیک تحصیلات مادر

درصد	فراوانی	تحصیلات مادر
3	2	بی سواد
16	10	ابتدایی
3	2	نهضت سواد آموزی
20	12	راهنمایی
6	4	دیپلم ناقص
20	12	کارشناسی
16	10	کارشناسی ارشد
13	8	دکتری
100	60	جمع

جدول 3: توزیع فراوانی و درصد آزمودنی‌ها به تفکیک سطح درآمد

درصد	فراوانی	سطح درآمد
11	7	کمتر از 200 هزار
15	9	200-400 هزار
1	6	400-600 هزار
13	8	600-800 هزار
1	6	1/5-2 میلیون
20	12	2-2/5 میلیون
1	6	2/5-3 میلیون
1	6	3 میلیون بالاتر
100	60	جمع

جدول 4: نتایج آزمون t مستقل در مورد ساختار انگیزشی

شاخص	گروه	میانگین	انحراف معیار	t	df	sig																																																																																																
اهمیت اهداف	پایین	62/09	28/37	1/40	56	0/164																																																																																																
	بالا	52/10	25/61				احتمال تحقق اهداف	پایین	53/04	23/64	1/12	57	0/267	بالا	46	24/56	میزان کنترل آزمودنی در تحقق اهداف	پایین	58/01	18/28	2/29	57	0/026	بالا	44/64	25/73	میزان آگاهی آزمودنی به اقدامات ضروری	پایین	47/03	25/10	0/26	57	0/796	بالا	45/33	25/16	میزان شادی آزمودنی در صورت تحقق اهداف	پایین	65/03	26/34	2/05	57	0/044	بالا	50/80	26/76	میزان غم و سرخوردگی آزمودنی در صورت شکست اهداف	پایین	48/13	22/03	2/01	56	0/048	بالا	31/40	22/20	میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی در ارتباط با تحقق اهداف	پایین	53/08	27/73	0/66	56	0/508	بالا	48/08	29/41	طول مدت زمانی که هر هدف طبق برنامه تحقق خواهد یافت	پایین	45/32	23/94	0/47	55	0/634	بالا	42/26	24/29	میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463	بالا	46/99	23/92	میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52
احتمال تحقق اهداف	پایین	53/04	23/64	1/12	57	0/267																																																																																																
	بالا	46	24/56				میزان کنترل آزمودنی در تحقق اهداف	پایین	58/01	18/28	2/29	57	0/026	بالا	44/64	25/73	میزان آگاهی آزمودنی به اقدامات ضروری	پایین	47/03	25/10	0/26	57	0/796	بالا	45/33	25/16	میزان شادی آزمودنی در صورت تحقق اهداف	پایین	65/03	26/34	2/05	57	0/044	بالا	50/80	26/76	میزان غم و سرخوردگی آزمودنی در صورت شکست اهداف	پایین	48/13	22/03	2/01	56	0/048	بالا	31/40	22/20	میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی در ارتباط با تحقق اهداف	پایین	53/08	27/73	0/66	56	0/508	بالا	48/08	29/41	طول مدت زمانی که هر هدف طبق برنامه تحقق خواهد یافت	پایین	45/32	23/94	0/47	55	0/634	بالا	42/26	24/29	میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463	بالا	46/99	23/92	میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12						
میزان کنترل آزمودنی در تحقق اهداف	پایین	58/01	18/28	2/29	57	0/026																																																																																																
	بالا	44/64	25/73				میزان آگاهی آزمودنی به اقدامات ضروری	پایین	47/03	25/10	0/26	57	0/796	بالا	45/33	25/16	میزان شادی آزمودنی در صورت تحقق اهداف	پایین	65/03	26/34	2/05	57	0/044	بالا	50/80	26/76	میزان غم و سرخوردگی آزمودنی در صورت شکست اهداف	پایین	48/13	22/03	2/01	56	0/048	بالا	31/40	22/20	میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی در ارتباط با تحقق اهداف	پایین	53/08	27/73	0/66	56	0/508	بالا	48/08	29/41	طول مدت زمانی که هر هدف طبق برنامه تحقق خواهد یافت	پایین	45/32	23/94	0/47	55	0/634	بالا	42/26	24/29	میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463	بالا	46/99	23/92	میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12																
میزان آگاهی آزمودنی به اقدامات ضروری	پایین	47/03	25/10	0/26	57	0/796																																																																																																
	بالا	45/33	25/16				میزان شادی آزمودنی در صورت تحقق اهداف	پایین	65/03	26/34	2/05	57	0/044	بالا	50/80	26/76	میزان غم و سرخوردگی آزمودنی در صورت شکست اهداف	پایین	48/13	22/03	2/01	56	0/048	بالا	31/40	22/20	میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی در ارتباط با تحقق اهداف	پایین	53/08	27/73	0/66	56	0/508	بالا	48/08	29/41	طول مدت زمانی که هر هدف طبق برنامه تحقق خواهد یافت	پایین	45/32	23/94	0/47	55	0/634	بالا	42/26	24/29	میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463	بالا	46/99	23/92	میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12																										
میزان شادی آزمودنی در صورت تحقق اهداف	پایین	65/03	26/34	2/05	57	0/044																																																																																																
	بالا	50/80	26/76				میزان غم و سرخوردگی آزمودنی در صورت شکست اهداف	پایین	48/13	22/03	2/01	56	0/048	بالا	31/40	22/20	میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی در ارتباط با تحقق اهداف	پایین	53/08	27/73	0/66	56	0/508	بالا	48/08	29/41	طول مدت زمانی که هر هدف طبق برنامه تحقق خواهد یافت	پایین	45/32	23/94	0/47	55	0/634	بالا	42/26	24/29	میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463	بالا	46/99	23/92	میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12																																				
میزان غم و سرخوردگی آزمودنی در صورت شکست اهداف	پایین	48/13	22/03	2/01	56	0/048																																																																																																
	بالا	31/40	22/20				میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی در ارتباط با تحقق اهداف	پایین	53/08	27/73	0/66	56	0/508	بالا	48/08	29/41	طول مدت زمانی که هر هدف طبق برنامه تحقق خواهد یافت	پایین	45/32	23/94	0/47	55	0/634	بالا	42/26	24/29	میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463	بالا	46/99	23/92	میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12																																														
میزان تعهد و وابستگی قلبی آزمودنی در ارتباط با تحقق اهداف	پایین	53/08	27/73	0/66	56	0/508																																																																																																
	بالا	48/08	29/41				طول مدت زمانی که هر هدف طبق برنامه تحقق خواهد یافت	پایین	45/32	23/94	0/47	55	0/634	بالا	42/26	24/29	میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463	بالا	46/99	23/92	میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12																																																								
طول مدت زمانی که هر هدف طبق برنامه تحقق خواهد یافت	پایین	45/32	23/94	0/47	55	0/634																																																																																																
	بالا	42/26	24/29				میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463	بالا	46/99	23/92	میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12																																																																		
میزان آزادی آزمودنی در انتخاب هدف	پایین	51/82	26/29	0/73	57	0/463																																																																																																
	بالا	46/99	23/92				میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633	بالا	46/54	25/51	تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12																																																																												
میزان اهمیت هر هدف برای اهداف دیگر	پایین	29/72	25/004	0/47	56	0/633																																																																																																
	بالا	46/54	25/51				تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724	بالا	5/07	4/12																																																																																						
تعداد اهداف	پایین	4/67	4/10	-0/35	52	0/724																																																																																																
	بالا	5/07	4/12																																																																																																			

جدول 5: نتایج آزمون t مستقل در مورد تحمل ابهام

شاخص	گروه	میانگین	انحراف معیار	t	df	sig																										
تحمل ابهام	پایین	82/188	17/70	2/76	57	0/008																										
	بالا	80/175	18/91				تفکر تحلیلی و تنوع پذیر	پایین	90/13	10/73	1/81	57	0/076	بالا	84/10	14/53	قاعده مندی و میل به عدم تغییر	پایین	62/86	9/95	1/43	57	0/156	بالا	59/73	6/45	تفکر انعطاف پذیر و اجتماعی بودن	پایین	35/82	3/91	3/12	57
تفکر تحلیلی و تنوع پذیر	پایین	90/13	10/73	1/81	57	0/076																										
	بالا	84/10	14/53				قاعده مندی و میل به عدم تغییر	پایین	62/86	9/95	1/43	57	0/156	بالا	59/73	6/45	تفکر انعطاف پذیر و اجتماعی بودن	پایین	35/82	3/91	3/12	57	0/003	بالا	31/96	5/42						
قاعده مندی و میل به عدم تغییر	پایین	62/86	9/95	1/43	57	0/156																										
	بالا	59/73	6/45				تفکر انعطاف پذیر و اجتماعی بودن	پایین	35/82	3/91	3/12	57	0/003	بالا	31/96	5/42																
تفکر انعطاف پذیر و اجتماعی بودن	پایین	35/82	3/91	3/12	57	0/003																										
	بالا	31/96	5/42																													

بحث و نتیجه گیری

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها، بین دو گروه به لحاظ میزان کنترل بر روی سیر تحقق هدف، تفاوت معناداری مشاهده شد و دیده شد که دانش آموزان دختر با وضعیت اقتصادی-اجتماعی بالای شهر تهران میزان کنترل‌شان بر روی سیر تحقق هدف، بسیار پایین است و بدین لحاظ ساختار انگیزشی ناسازگارانه دارند. از خصوصیات افراد با ساختار انگیزشی ناسازگارانه، شامل احساس عدم کنترل نسبت به هدف می‌باشد. تحقیقات کوکس و کلینگر (2004) نشان داده است افرادی که دارای منبع کنترل «بیرونی» هستند نسبت به کسانی که دارای منبع کنترل «درونی» هستند، بیشتر گرفتار آسیب‌های روان شناختی و اجتماعی می‌گردند. این افراد دارای منبع کنترل «بیرونی» هستند تا «درونی» و معتقدند اوضاع بیشتر تحت تاثیر عوامل خارج از کنترل آنها می‌باشد. تحقیق چان (2000) نشان داده است افراد با منبع کنترل «بیرونی» بیشتر احساس افسردگی می‌کردند و از روابط اجتماعی احساس ناراضی می‌نمودند. سطح رضایت آنها از زندگی خود بسیار پایین و گرفتار آشفتگی‌های خانوادگی بودند. با توجه به تحقیقات عنوان شده، آزمون فرضیه بر اساس مؤلفه‌های ساختار انگیزشی «سازگارانه» و «ناسازگارانه» با تحقیقات انجام شده، همخوانی دارد. نوجوانان با

وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین احساس می‌کنند که اگر بخواهند به سطحی بالاتر در زندگی برسند و به اهدافشان نایل آیند باید خود تلاش کنند و موفقیت آنها در زندگی ناشی از تلاش هایشان است و منبع کنترل آنها به احتمال زیاد، بیشتر درونی است تا بیرونی.

همچنین دو گروه بالا و پایین شهر تهران به لحاظ میزان شادی در صورت دست یافتن به هدف و میزان غم و سرخوردگی در صورت دست نیافتن به هدف متفاوت می‌باشند. در گروه پایین میزان خشنودی و غم و سرخوردگی‌شان بالا است و بیشتر از گروه با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا می‌باشد. به زعم کوکس و کلینگر، از مشخصات افراد با ساختار انگیزشی سازگاران، حداکثر احساس رضایت و خرسندی از رسیدن به هدف و احساس نارضایتی از نرسیدن به هدف می‌باشد (کوکس و همکار، 2004). افراد با ساختار انگیزشی سازگاران، اهداف خود را به دغدغه‌های دائمی مبدل می‌کنند و از روی میل و رغبت فراوان به انجام آن مبادرت می‌ورزند و پس از تحقق، احساس شادی و خشنودی می‌کنند و از نرسیدن به آنها غم و سرخوردگی بیشتری احساس می‌کنند. بر این اساس نوجوانان با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین به لحاظ میزان شادی در صورت تحقق هدف و غم و سرخوردگی در نرسیدن به هدف ساختار انگیزشی سازگاران دارند.

با توجه به جدول 5، تحمل ابهام در نوجوانان با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین بالاتر از دانش آموزان با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا است. بولینی¹ (2004) با تحقیقات خود نشان دادند افرادی که ساختار انگیزشی سازگاران دارند، بیشتر منابع استرس را کنترل می‌کنند و از روابط اجتماعی خود احساس رضایت و خشنودی می‌کنند، و از آنجا که دانش آموزان با وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایین دارای ساختار انگیزشی سازگاران می‌باشند پس کنترل منابع استرس را و تحمل ابهامشان بیشتر می‌باشد. خانواده‌های با وضعیت اقتصادی - اجتماعی بالا، کمتر نوجوانانشان را درگیر حل مسائل مبهم و پیچیده‌ی زندگی می‌کنند و بیشتر، خود والدین تمایل به حل مسائل را دارند. در نتیجه وقتی فرد با ابهامات و مسائلی برخورد می‌کند که قبلاً اطلاعاتی در زمینه‌ی آن نداشته است خود را ناتوان در حل آن می‌یابد و دچار عدم تحمل ابهام می‌شود.

از نظر تفکر انعطاف پذیر و اجتماعی بودن که یکی از مؤلفه‌های تحمل ابهام می‌باشد نیز تفاوت معناداری بین دو گروه دیده شد و دریافتیم که دانش آموزان متعلق به گروه بالای وضعیت اقتصادی - اجتماعی چون مورد حمایت اقتصادی بیشتری از جانب خانواده بوده‌اند و شرایط طبق

خواسته‌ی آنها بیشتر توسط والدین تغییر پیدا کرده است، انعطاف‌پذیری کمتری با شرایط نامطلوب محیطی دارند.

به والدین نوجوانان با وضعیت اقتصادی-اجتماعی بالا پیشنهاد می‌گردد که نوجوانان خود را بیشتر در حل مسائل شرکت دهند و حمایت آنها از فرزندانشان در حد کافی و نیاز باشد.

منابع فارسی:

- باقری، ف. (1389). بررسی تأثیر سیری شناختی بر روی واکنش شکست و رابطه آن با حالت-های کنترل عمل، مجله پژوهش در سلامت روانشناختی، شماره اول، بهار 89 صفحه 47-62.
- باورصاد، ا. (1377). ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش تحمل ابهام و بررسی رابطه‌ی آن با اضطراب و تیپ شخصیتی الف و عملکرد تحصیلی در دانش آموزان چند مرکز پیش دانشگاهی استان خوزستان، پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- ترتیبیان، ب. (1378). سازگاری‌های فیزیولوژیک (مرکزی و محیطی) در ورزش، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد آذربایجان غربی، چاپ اول.
- ساسانی، س. (1388). بررسی و مقایسه‌ی نقش ساختار انگیزش در کاربران 15 تا 28 ساله معتاد به اینترنت و بهنجار در شهر تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات.
- نریمانی، م. و همکاران. (1388). بررسی مهارت‌های مقابله‌ای و تحمل ابهام در دانش آموزان دختر گوشه‌گیر، فصلنامه علمی - پژوهشی، پژوهشکده کودکان استثنایی، سال نهم، شماره 1.

منابع انگلیسی:

- Babula, W. B. (1980). *The relationship between rationalizing and ambiguity tolerance*. Unpublished master's dissertation. New Jersey: Kean College.
- Bollini, W. (2004). The influence of perceived center and locus of control on the cortisol and subjective responses to stress. *Biological Psychology*, 67(3), 24-260.
- Budner, S. (1962). Intolerance of ambiguity as a personality variable. *Journal of Personality*, 30, 29-50.
- Chan, R. C. (2000). The pattern of coping in persons with spinal cord injuries. *Journal of Disables Rehabit*, 22, 501-512.

- Cox, W. M., & Klinger, E. (2002). Motivational structure relationships with substance use and processes of change. *Addictive Behaviors Journal*, 27, 925- 940.
- Cox, W. M., & Klinger, E. (2003). *Handbook of motivational counseling: Motivational people for change*. London: Wiley.
- Cox, W. M., & Klinger, E. (2004). *Handbook of motivational counseling: Concepts, Approaches and Assessment*. London: Wiley.
- Dugas, M. J., Gosselin, P., & Ladouceur, R. (2001) Intolerance of uncertainty and worry: Investigating specificity in a non-clinical sample. *Cognitive therapy and research*, 25, 551-558.
- Klinger, E. (1996). The contents of thoughts: Interference as the downside of adaptive normal. Mechanisms in thought flow. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37, 1238-1249.
- Klinger, E. (1975). Consequences of commitment to and disengagement from incentives. *Psychological Review*, 82, 1-25.
- Man, F. (1998). Motivational structure of alcoholic and non-alcoholic Czech men. *Psychological Reports*, 82, 1091-1106.
- Mc Donald, A. P. Jr. (1970). Revised scale for ambiguity tolerance: Reliability and validity. *Psychological Reports*, 26, 791- 798.
- Powell, B. M. (1996). Achievement goal and student motivation in the middle school years. *University of Illinois at Urbana-Champaign*, 21, 461-473.